

Patak Márta

ÁLOMÓRZŐ

Tente baba, tente, itt van már az este, köszöngetnek szépen, csillagok az égen, Tente, tente, aludjál, kisnyulakkal álmodjál, szép legyen az álmodás, mintha nem is álmodnál. Kisfiacskám, gyöngyöm, gyöngyvirágom, egy szem gyermekem, hozok neked habos tejet, finom ropogós kiflivel, megiszod majd szépen, mártogathatod is, dehogyan bánom, főzök én neked kakaót is, ha azt kívánod, egy szavadbba kerül, ha szeretnéd, elmesélem, mit álmodtam, szeretnéd-e, hamar elmondom, mikor behoztak a nővérek szoptatásra, még a kórházban, reggel, miközben arra vártam, hogy hozzanak, kicsit elbóbiskoltam, akkor álmodtam, mentünk egy úton, motorral, te vezetted, nem apád, már nagy voltál, felnőtt, szép, nagy fiam, apámra hasonlítottál, és nagyon gyorsan hajtottál, egy alagút felé közeleltünk, kiabáltam, fiam, lassabban, de te nem hallottad, még jobban ráhúztad a gázt, rajtam meg úrrá lett a jeges rémület, nem tudtam, mitévő legyek, legrani mögüled nem mertem, még jobban beléd kapaszkodtam, szorítottalak erősen, te meg fölemelkedtél a motorral, és átrepültünk az alagútban mindenki fölött.

Egy centiméterrel arrább tolom itt ezt a poharat, óvatosan, nehogy zajt üssek vele, ha fölébresztelek, megszakad törekeny álmod, elhajtom innen ezt a legyet, csak a tekintetemmel követem, a függönyre szállt, mászik fölfelé, a függönycsipeszek között talál majd magának rést, azon átbújva kijut a karnis alatt az ablakhoz, ha szerencsénk van, pont ahhoz a szárnyhoz, amelyik nyitva van, és akkor kirepülhet, ezek a bundás potrohú, nagy kék legyek nem olyan ostobák, mint a zöld döglegyek, azok lassúak is, gyengék is, ha kicsit jobban meglegyintem őket az újsággal, rögtön végük van, ezek a kékek megkelebolálnak, pörögnek egy darabig a hátukon, aztán repülnek tovább, nem adják meg magukat olyan könnyedén. Menj ki szépen, hallod?, menj ki, azt kívánom neked, találd meg a rést, amin kijutsz a nyitott ablakhoz, nem szeretnék innen elmozdulni, hallod, légy?, mássz ki, repülj el, ne döngicsélj tovább itt a szobában nekünk.

Leházom a hőmérőt, még jobban, talán akkor nem megy föl olyan hirtelen, mint az előbb, amikor betettem. Ezt a poros sóvirágot is ki

kellene már dobni végre a szekrény tetejéről, ahányszor odanézek, magamban mindig megállapítom, csúfokodik ott már évek óta, aztán végül mindig elmarad, mint a portörlés meg a pókhálózás, az ablakpucolásról nem is beszélve, de hogyan?, nem győzöm egyedül, fejemre nőtt ez a ház, itt vagyunk benne ketten, takarítónőt kellene fogadnom, de miből?, nem telik rá, energiám sincs, elviselni itt egy idegen embert, amint tesz-vesz a dolgaim között, hát nem, semmiképpen, de azt a sóvirágot mégiscsak le kell onnan vennem, majd ha kimegyek a konyhába, behozom a hokedlit, fölállok rá, és leveszem. Akkor meg majd úgyis sajnálom kidobni, inkább leporolom, és visszateszem. Megette a fene ezt az egészet.

Megint szemereg az eső. Most veszem észre. Egy ideje hallom már a kopogást a leveleken, de csak most hatolt el a tudatomig, hogy esik. Nem nagyon, de esik. Pont az a fajta áztató eső, ami májusban kellett volna. Jó kis meleggel utána. De most, így szeptember közepén, nem hiányzik már senkinek. Nem tudom, hogy áll a szüret, régen jártam a Balatonon, biztos nekiálltak már augusztusban, idén olyan korán beérett minden. Ez a hárs talán örül az esőnek. Megfigyeltem, mindig a hárs kezd legelőször sárgulni. Az erdön is, mikor sokáig nincs eső, az a néhány csenevész hárs teljesen elsárgul. Nem is tudom, hogy tűrik meg őket az erdön, fává nőni persze egyet se láttam, még csak olyan bokorszerűek mind, de sokkal előbb elsárgulnak, mint a virágos kóris husángjai. A hárs, a hárs, *Unter den Linden*, *A hársfaágak csendes árnyán*, ahol kettőnknek ágya volt, hol volt, hol nem volt, mint a mesében, egyszer volt, hol nem volt, talán igaz se volt, a kettőnk ágya, ezen is túl kellene már adnom, dupla ágy, fölöslegesen foglalja a helyet itt a szobában nekem.

Hadd lássam azt a lázmérőt. Megint lejjebb ment, 38,1, jól van, legalább nem negyven, már ez is haladás. Aludj, fiacskám, aludj, ne félj, vigyázok rád, nem hagylak itt, egy tapodtat se mozdulok az ágyadtól, amíg jobban nem leszel, főzők neked tejbedarát, ha fölérredsz, kitollak majd a konyhába, addig is ott leszel mellettem, nem hagylak el, mint apád, látod, felénk se néz, azt se tudja, élsz-e, halsz-e, nem törődik veled, hogy énrám nem kíváncsi, az még hagyján, de hogy az se érdekelje, mi van a beteg fiával, az nagyon elszomorító.

Ne mondj semmit, fiam, látom, nyitva a szemed, pihenj csak, ne szólalj meg, ha az Úristen erőt ad, holnapra jobban leszel, megmondta

az orvos, ezek a kritikus napok, a mai meg a holnapi, benn akart fogni a kórházban, én kértem, ha csak megfigyelni akarnak, nem csinálnak veled semmit, akkor inkább engedjenek haza, sokkal jobb itthon neked, ha kell, én is be tudom adni az injekciót, egészségügyis vagyok, eddig is ezt csináltam, csak más betegekkel, téged is ugyanúgy el tudlak látni itthon, hát el is engedett, a lelkemre kötötte, hogy pontosan kétóránként mérjem a lázadat, ha nem megy följebb, nem kell az injekció, de mihelyt akár csak két tizedet is emelkedik, azonnal adjam be.

Rendes ez az orvos. Miattad jött be, pedig szabadságon volt, vagy talán csak máshol műtött éppen, nem nálunk, el kell járniuk több kórházba is műteni, úgy tudom, három helyen müt, lőt-fut a három kórház között, látod, rád mégis volt ideje. Nem irigylem őket. Itthon maradt, pedig hívták, nem a fizetése, a szíve tartotta itthon, meg a családja, nem hagyta magára az édesanyját, azt hallottam, nagyon beteg már az anyja, nem tudnak rajta segíteni, azt se tudja már, kicsoda, de ő mégis mindennap látogatja az otthonban, visz neki csokoládét, a kedvencét, dobozos belga bonbont, különböző formájú kagylók, fehér és barna csokoládéból, még töltve is vannak, azt hiszem. Jaj, fiam, fiam!

Gyere, kimegyünk a konyhába. Ide, a nyakamba csimpaszkodj, látod, megtanultad már, így a legkönnyebb emelni, én kitolnálak ágyastul is, de nincs kereke, nézd, jól hátradöntöm a kerekes széked támláját, így sokkal kényelmesebb, majdnem olyan, mintha feküdnél benne. Legalább a konyhában reggelizel.

Nyugodt volt az éjszakánk, csak kétszer ébredtem föl a kétórás időközökön belül, egyszer nem tudtam visszaaludni, aztán a következőre már megszoktam, olyan volt, mint amikor még szoptattalak, igaz, háromóránként, de most már kisebb is az alvásigényem, nem számít, ha kevesebbet alszom, közben imádkozok, gyorsabban telik az idő, észre se veszem, és megint reggel lesz.

Istenem, ne halj meg, fiam! Ne halj meg, csak reggelig még ne halj meg, fiam!

Csak még egy napot kérek tőled, Istenem. Ne vedd el még tőlem a fiamat. Ma még megfőzöm neki reggelire a tejbedarát, aztán aludhat tovább, ebédig is akár, könnyű pürét adok neki, könnyebbet, mint a bébiétel, utána is aludhat, ha fölébred, kiviszem, a kertbe, ki az utcára, elviszem a játszótérig, ahol kiskorában annyit focizott a fiúkkal,

megnézheti még utoljára az ugratót, ahonnan megindultak lefelé a szánkóval, megnézhet mindent, amit akar odakint, sokáig van világos, még mindenre jut idő itt a környéken. Csak még egy napot, Istenem, aztán éjjel majd elbúcsúszok tőle, elengedem hozzád, úgylis feléd tart már régen. De ezt az egy napot még szeretném. Hogy is mondjam. Egy nap egy élet?

Látod, itt ülök, fiam, az ágyad mellett. Harmadik hete éjjel és nappal. Tudom, hogy el akar venni tőlem az Isten, könyörögtem neki, hogy legalább holnapig hagyjon még itt nekem. Nem akarlak szenvedni látni. Önzés talán, de holnapig még veled lennék. Nem tudom, utána mi lesz, de holnap elengedlek. Nagyon fog fájni, de látom, hogy mennél már. Nem gyötörlek tovább a szeretetemmel, hisz te már másra vágysz, az nincs meg itt a földön többé neked, csak valahol a csillagközi térben vagy a mennyben, nem tudom, hová jutsz először lélekben, miután a földbe tesszük a testedet.

Úgy vagyok én is, mint a gyerek, aki azt hiszi, holnap még mindent jóvátehet. Fogadkozik, ígér, csakhogy amíg ő elhiszi, hogy úgy lesz minden, ahogy képzelet, én már tudom, hogy amit eddig nem tehettem meg, azt már holnap sem lehet. Csupán annyit tehetek még érted, fiam, ha akarod, kiviszlek még egyszer a rétre, ahol elgurult a labdád, és megígértem, hogy a föld alól is előkerítem neked. Csak még holnapig ne halj meg.

BÚZAVIRÁGSZÍNŰ, LENSZŐKE HANG

Miközben felolvasott nekik, hangját búzavirágszínűnek látta, lencsőkének, és mosolygósnak. Az illatáról érezte a mosolyát, mindig tudta, éppen milyen színű, pontosan megmondta volna, mennyire húzódik mosolyra a szája, hol keletkezik az a vékony vonalka a szája sarkában, amikor a könyvből felpillantva ránéz, miközben levegőt vesz, és simogatja a pillantásával semmibe tekintő szemét, mintha arra várna, hogy az válaszoljon egyszer, az a félreforduló, semmibe meredő üres tekintet. Mindig oldalra fordulva hallgatta a felolvasást, nem emelte rá a szemét, mintha attól félne, csodák csodája, egyszer mégis megpillantja, és a pillantása erejétől szertefoszlik a látomás. Nem érte

volna el, még ha kinyújtja felé a kezét, akkor sem, mert szándékosan nem ült olyan közel hozzá, hogy érezze a testmelegét, éppen elég volt, hogy a hangját hallja. Harmadik napja tartott, hogy felolvasott neki délutánonként.

Este a hálóban harmadik napja nem vett részt a fiúk játékában, hiába noszogatták, csendre intette őket, hagyják békén, most szeretne magában lenni, nem kér a játékból. Attól félt, elveszti közben a hangot, nem tud a hangra figyelni, ha hol egyik, hol a másik fiú kezének érintését kell magán éreznie, és nem annak a hangnak a simogatása járja át minden porcikáját.

A többi fiú nem akarta hallgatni, inkább kimentek az udvarra, elfoglalták magukat valami mással, a számítógépen játszottak, azt mondták, majd inkább hangoskönyvben menet közben meghallgatják, nincs kedvük a délutánt ilyesmivel tölteni. Süt a nap, inkább kimennek az udvarra, minthogy idebent kuksoljanak a félhomályban.

Szeretett a falnak dőlni közben. Élvezte a vastag téglafal hűvösét. Miközben átadta magát lassan a bizsergésnek, melyben hang és szöveg egybefüggő, zsongító dallammá változott, mintha szélben hullámozó mező képét festenék egyetlen hatalmas, színes selyemre, és mint a kendőt, négy sarkánál fogva kifeszítenék fölé, úgy járta át testét az az érzés, amely semmihez nem volt fogható, amit idáig érzett életében. Jó volt maga mögött tudni a fal hűvösét.

Ha kérdezik, nem tudta volna visszamondani szó szerint a szöveget, pedig elsöre csaknem mindent megjegyzett, amit egyszer hallott, de most valahogy minden egész más volt. Először megijedt, aztán a harmadik délután már mosolygott magában, büszkeségféle töltötte el, átvillant benne egy pillanatra, hogy ehhez mit szólnának a fiúk, most biztos két hosszal, érintés nélkül megnyerné az egyénit is, meg a csoportost is. De nem tartotta fogva a gondolat, átadta magát a kellemes lebegésnek, amibe a hang sodorta. Lassan, nagyon lassan, bódító lassúsággal, ringatózással, hullámzással, mintha sós tengervíz tartaná lebegve a felszínen a testét, miközben cirógtatják-nyaldossák a hullámok. A legfinomabb hullámrezdülés. Nem is tenger, inkább szellő borzolta tőfelszín. Fodrozódó vízfelület. Alatta a cseppfolyós, áttetsző közeg, melynek mélyén is ott vibrál, és időnként onnan a mélyből szól ez a búzavirág színű, lenszőke hang.

Lefekvés után is álomba ringatta. Mintha valami vízfüggönyön keresztül jutnának el hozzá, úgy visszhangzottak fülében a háló ismerős esti hangjai, a fiúk fojtott nyerítése, apró, szaggatott herrenései. Aztán később már az sem, megszűnt minden körülötte, csak az a hang járta át, és hatodik érzékére hagyatkozva csatlakozott az uniszónóban megszólaló, kapkodó hörgéshez, amely a verseny végét jelző záróakkord volt minden este a kamaszok hálójában.

Itta magába a hangot, hogy vissza tudja majd játszani magának az ágyban este lefekvés után. Egészen a falnak dőlt, hátravetette a fejét, aztán oldalt fordította megint. Valahogy mindig jobban esett neki, ha nem feléje néz, hanem kicsit mellé, mintha üres, ám mégis bőrfelszínen kitapintható, zsigerig jutó pillantásával csalogatná-vonzaná magára azt a búzavirágszínű, lenszőke hangot. Se túl fiatalnak, se túl öregnek nem képzelte, olyan pont jó korúnak, amikor még nem ráncosodik a nyaka a nőnek, nincs barna árok vagy szarkaláb a szeme körül, csak az a vonalka jelenik meg a szája sarkában, amikor elmosolyodik. Nem szól fölöslegesen, csak amikor muszáj, és akkor is simogat a hangja, amikor szelíden korhol, amiért időnként elkalandozik, és nem válaszol elsőre a kérdésre, hogy jöhet-e még a következő fejezet. Nem volt fogalma az időről, magában lilának, mélynek és végtelennek képzelte, mint amikor maga elé meredve ül az ágyán, és visszaidézi a hálóban.

Nem szólt fölöslegesen. Mikor véget ért a fejezet, vagy ha lapozott, bent tartotta kicsit a levegőt, mielőtt újból megszólalt, megakadt egy kis időre a hangja, alig érezhetően, mint amikor elmegy egy nyárfa alatt, és közben könnyű szellőt érez, amely mindjárt megborzolja a leveleket. Aztán mihelyt végigsuhant a fuvallat, rögtön folytatta a mondatot, vagy megkérdezte, olvasson-e még egy fejezetet.

Későre jár, ideje lefeküdni. Ez a mondata volt a legszebb zene a fülének. Nem tudta volna pontosan megmondani, milyen a színe, az alakja, mert jobbára színekavalkádot látott benne, mihelyt elhangzott, hol élénkebb, hol halványabb árnyalatokat, mikor hogy. Legszívesebben kékesnek látta. A hangja az arca búzavirágszínéhez simult, és együtt hullámozott vele, kísérte a haja vonalában, még akkor is hallotta odabent a hálóban, amikor a többi fiú léptei neszére hirtelen elhallgatott, rekedtes megjegyzések röpködtek innen is, onnan is, miközben ő egyenest az ágya felé tartott. Lüktetett benne, vibrált előtte a búzavirágszínű, lenszőke hang, miközben félig még kifelé fordulva vetkőzött

az ágy előtt, és akkor is erősebben hallotta, amikor a fiúk közölték vele az est eddigi rekordját, amit túl kellett volna teljesítenie, ha részt vesz a játékban. De ő elhárította, befelé fordult, majd talán holnap, igen, holnapra talán elmúlik, és minden megint a régi lesz, ő is újra lehet az az önfeledt kamasz, aki éli a megszokott hétköznapi életét, nem háborgatja szakadatlanul ott belül ez a hang, nem kíséri ez a tapintható mosoly, ez a fájón bizsergető pillantás. Holnap, igen, holnap megint megszólal.

Elképzelte, hogy megérinti majd. Lassan közelít felé, nehogy elriassza. Kinyújtott kézzel, már messziről érezni akarja a formákat, amelyeket eddig szándékosan kergetett el maga elől, nem engedett letapogatni mindig oldalra tekintő, üres pillantásának, mintha menekülne attól a mágneses erőtől, amely még most is fogva tartja. Amikor elaludt, a fiúk még az esti eredményeket tárgyalták hangosan. Aztán elhallgattak, és csak jó sokára szólalt meg a szomszédos ágyak egyikén ücsörgő fiú. Hangja bánatosan csengett, némi irigység is vegyült belé talán, mindenesetre a többiek rögtön lehurrogták, ne beszéljen zöldségeket, nem lehet, több okból sem lehet belé szerelmes, egyrészt mert jóval idősebb, anyja lehetne, az meg már öreg, másrészt menni se tud, tolókocsiban ül egész nap, ahogy reggel beleültetik, úgy veszik ki este. A fiú elhallgatott, magában azért még sokáig morfondírozott, hogy vajon tudja-e a szomszédja, hogy tolókocsiban ül az öreg színésznő, aki mindennap átjár hozzájuk a szomszéd otthonból, és felolvas neki foglalkozás után?

A varró lány esete, 2012 (rajz, nylon, 10x4 m)